

УДК 336.27:338.24(477)

ПРИЧИНИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ

Студ. А. Хільчевська, гр. БПО-1-15

Наук. керівник доц. О.І. Пальчук

Київський національний університет технологій та дизайну

Державний борг є методом мобілізації ресурсів до державного бюджету, інструментом регулювання грошово-кредитної сфери та платіжного балансу країни. Однак великі розміри державного боргу України, а також, відповідно, зростання витрат на його обслуговування стають основним тягарем для державного бюджету та одним із чинників економічної і фінансової нестабільності. Тому визначення впливу державного боргу на економічний розвиток України набуває особливої актуальності.

Україна, як і будь-яка інша країна, з метою розвитку економіки, активізації підприємницької та господарської діяльності, залучає інвестиції задля подальшого розвитку економіки. Але, на жаль, неефективне та нерациональне їх використання призводить до виникнення та збільшення боргової кризи.

До основних передумов формування надмірної заборгованості в Україні можна віднести:

- хронічний дефіцит державного бюджету, пов'язаний з постійним протиріччям між потребами та можливостями держави;
- недосконала податкова політика;
- значна частка коштів на утримання апарату управління;
- недосконала соціальна політика, основною метою якою є задоволення політичних інтересів представників влади, а не суспільства.

Основними чинниками, що активізували зростання державного боргу в Україні, є: незбалансованість державних фінансів з початку незалежності й хронічний дефіцит поточного рахунку платіжного балансу; нестабільність грошової одиниці; відсутність ефективної енергозберігаючої політики та надмірна імпортна енергетична залежність; суттєва потреба в інвестиціях на фоні тотального зниження інвестиційної активності; неможливість залучення коштів населення в банківський сектор; значний відтік капіталу за межі України й, відповідно, брак коштів для реалізації соціально-економічних перетворень.

Тому органи державної влади терміново повинні вжити заходів щодо недопущення безконтрольного зростання державного боргу. Зовнішні фінансові джерела потрібно розглядати з точки зору їх обсягу й з позицій ефективності використання. Питання подальшого залучення зовнішніх фінансових ресурсів потрібно вирішувати, насамперед, з позицій ефективного їхнього використання для економічного розвитку країни.

Сучасний етап формування боргових зобов'язань характеризується низкою специфічних особливостей. По-перше, в умовах глобалізації фінансових потоків, здійснення політики необмеженої відкритості щодо іноземних інвестицій певною мірою відбувається нівелювання меж між внутрішнім і зовнішнім боргом. По-друге, дедалі яскравіше унаочнюється посилення взаємозв'язку державних зобов'язань і зобов'язань господарюючих суб'єктів. Так, наприклад, попри те, що держава не має відповідати за зобов'язаннями недержавних фінансових структур, банкрутство провідних системоутворювальних кредитних установ може спричинити катастрофічні наслідки для платіжної системи країни, а відтак і для фінансової безпеки держави. По-третє, простежується практика перекладання боргових зобов'язань щодо кредитів, залучених під гарантії уряду, з господарюючих суб'єктів на державу. Перспективами подальших досліджень у цьому напрямі є питання формування стратегії і тактики боргової політики України.